

втория въпросъ: до колко само отъ сегашния чувашки езикъ могатъ се обясни загатнитѣ думи въ именника?

Първѣнъ нека констатираме, че Радловъ вижда само едно нѣщо безусловно вѣрно, което присемаме и ние, то е че прѣдполагаемитѣ числа „принадлѣжатъ на единъ народъ, който е говорелъ на *турско* нарѣчие, и че *това нарѣчие е много близко до чувашкото*“, обаче нигдѣ той не казва, че тѣ могатъ да се тълкуватъ *само* отъ сегашния чувашки езикъ.

По нататѣкъ той самъ признава откровенно, че неговитѣ тълкувания не сж още напълно удовлетворителни, като отбѣлзва прѣди всичко факта, че противъ правилата на всички турски нарѣчия, десетицитѣ въ прѣдполагаемитѣ числа не се означаватъ съ първата дума, а съ втората. За да обясни тая аномалия, той се вижда принуденъ, да прѣдположи, че неправилното положение на десетицитѣ се дължи на нѣкоя писарска грѣшка. Писаритѣ може би да е прѣписалъ числата отъ нѣкой арабски или еврейски текстъ.

Прѣждедаме ли по-нататѣкъ самия анализъ на загатнитѣ думи, както ни го прѣдстави Радловъ, ние забѣлзваме сжко голѣма резерва въ поставенитѣ етимологии. Единичнитѣ числа, въ стойността на които, споредъ него, не можемъ да се съмняваме никакъ, това сж *алтом* (отъ което той изхожда въ своя разборъ) и *дохс* (тох, теку). За *тутом* и *верени* той твърди, че сж „*конечно* не что иное какъ“ и пр., обаче при послѣдното той допуца грѣшка, като прѣдполага, че е било писано съ грѣшки букви ($\beta = \theta$), та затова е по-правилно берени. — *Всѣм* само „вѣроятно“ отговори на алтайското *учон* (30). *Алем* „какъ кажеца“ е 50. *Шест* „должно бы значить“ 8. За *шегор* той забѣлзва, че би било по-правилно шагор или шегар, а може-би намѣсто шехт и шегор да грѣбва да се чете сехт и сегор. *Дилом* възбужда съмнѣние по своето окончание и може би е погрѣшно нам. *билом*. Въ *текучетем* „безусловно вкралась ошибка“, а численната стойность на *сомор* се опрѣдѣля само по конфектура (= 2). Коего е обаче по-важно и на което още Иловайскій обърна внимание, то е че на нѣколко мѣста открититѣ числа, които означаватъ колко години е *царувалъ* всѣки князь, надминаватъ числото на годинитѣ, които надлѣжниятъ князь е *живѣлъ*. Излѣзва, че нѣкои сж владѣли по-дълго врѣме, отколкото сж живѣли. Напр. Куртъ царувалъ 60 години, а живѣлъ 38 (шегоръ вечемъ), Есперихъ 61, а достигналъ 51 год. възраст.

При такава несигурность естествено е, че Радловъ признава въ писмото си до Куника всичката „неудовлетворителность“ на своето изслѣдване. Куникъ обаче се задоволи съ неговата увѣренность, че въ загатнитѣ фрази имаме числа, принадлежащи на единъ народъ, който е говорелъ *турско* нарѣчие, много близко до чувашкото, и това му бѣше достатъчно, да прогласи чувашитѣ за потомци на древнитѣ българи. Така най-сетѣвъ неговото „тъмно прѣдчувствие“, което още въ 1845 год. бѣ го подбудило да изучава чувашитѣ, се оправдаваше.

Това улеснява значително задачата на критиката: да разчисти загрупания и тѣй много съ разни хипотези теревъ на въпроса за произ-